

Centrum pedagogicko – psychologického poradenstva a prevencie

Mládežnícka 34, 974 04 Banská Bystrica

<https://cppedp.svsbb.sk>, mail: podatelna@cppedp.svsbb.sk, ☎ 048/41 34 751-2

OČ-2022/806

PLÁN ČINNOSTI

Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie

Mládežnícka 34, 974 04 Banská Bystrica,

pre školský rok 2022/2023

Východiská:

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie poskytuje komplexnú psychologickú, špeciálno-pedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť deťom okrem detí so zdravotným postihnutím najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania. Zákonným zástupcom a pedagogickým zamestnancom poskytuje poradenské služby.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v spolupráci s rodinou, školou a školským zariadením poskytuje preventívnu výchovnú a psychologickú starostlivosť deťom a ich zákonným zástupcom, najmä v prípadoch výskytu porúch psychického vývinu a porúch správania a výskytu sociálno-patologických javov v populácii detí vo svojej územnej pôsobnosti.

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie na zabezpečenie svojich úloh využíva najmä metódy psychologickú a pedagogickú diagnostiku, psychologického a výchovného poradenstva, prevencie, reedukácie, rehabilitácie a psychoterapie.

Vzhľadom na novelizáciu zákona č. 245/2008 Z.z. a vyhlášku Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 24/2022 Z. z. o zariadeniach poradenstva a prevencie, ktorá nadobúda účinnosť 1. januára 2023, je Plán činnosti Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Mládežnícka 34, 974 04 Banská Bystrica, pre školský rok 2022/2023 ďalej formulovaný v zmysle novelizovanej legislatívy.

**Z ORGANIZAČNÝCH POKYNOV MŠVVaŠ SR „SPRIEVODCA
ŠKOLSKÝM ROKOM“ PRE ŠKOLSKÝ ROK 2022/2023 vyplývajú pre
CPPPaP tieto priority:**

1. Zariadenia poradenstva a prevencie

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

a. § 130, §131, § 132 a § 133 zákona č. 245/2008 Z. z.

b. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 24/2022 Z. z. o zariadeniach poradenstva a prevencie, ktorá nadobúda účinnosť 1. januára 2023

Priority/odporúčania

a. Využívať jednotný a prehľadný systém poradní podľa potrieb žiaka, nie len podľa stanovenej diagnózy.

b. Zameriavať sa na podporu PZ a OZ, školské podporné tímy, ktoré budú zabezpečovať činnosti podpornej úrovne prvého a druhého stupňa v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie na škole.

c. Zameriavať sa na prácu so všetkými žiakmi v školách a na prácu s rodinou.

d. Vykonávať odborné činnosti v súlade s výkonovými a obsahovými štandardmi výchovného poradenstva prostredníctvom podporných úrovní prvého až piateho stupňa. Prvé dva stupne činností podpornej úrovne vykonávajú PZ a OZ školy. V prípade činnosti podpornej úrovne druhého stupňa školský špeciálny pedagóg a OZ školy poskytuje tieto činnosti v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie.

e. Zvyšovať dostupnosť komplexnej odbornej starostlivosti poskytovanej zariadeniami poradenstva a prevencie v rodinách a školách. Poskytovanie služieb zariadení poradenstva a prevencie nie len v priestoroch týchto zariadení, ale aj terénnou formou, t. j. v priestoroch školy alebo domácnosti žiakov a ich zákonných zástupcov.

f. Pri realizácii preventívnych aktivít sa odporúča poradenským zariadeniam postupovať podľa Procesného štandardu „Prevencia“.

g. Zintenzívniť podporu a pomoc školám, ktoré vzdelávajú žiakov so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredie, z marginalizovaných rómskych komunít, u ktorých je zvýšené riziko predčasného ukončenia povinnej školskej dochádzky v oblasti ich kariérového vývinu a profesionálnej orientácie.

Metodické a podporné materiály

- Podporná úroveň 1. stupňa <https://www.minedu.sk/data/att/22169.pdf>
- Podporná úroveň 2. stupňa <https://www.minedu.sk/data/att/22168.pdf>
- Podporná úroveň 3. a 4. stupňa <https://www.minedu.sk/data/att/22190.pdf>
- Podporná úroveň 5. stupňa <https://www.minedu.sk/data/att/22166.pdf>
- Usmernenie pre zariadenia poradenstva a prevencie k povinnostiam v súvislosti s povinným predprimárnym vzdelávaním <https://vudpap.sk/zverejnujeme-usmernenie-pre-centra-pedagogicko-psychologickeho-poradenstva-a-prevencie-k-povinnostiam-v-suvislosti-s-povinnym-predprimarnym-vzdelavanim/>

2. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci

2.1 Profesionálny rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov

Súvisiace právne predpisy

Od 1. januára 2022 nadobudol účinnosť zákon č. 414/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 138/2019 Z. z.

Priority/odporúčania

Ministerstvo školstva v tejto súvislosti dáva do pozornosti:

a. Aplikčná pomôcka k skončeniu pracovného pomeru so 65 ročným PZ alebo 65 ročným OZ: <https://www.minedu.sk/30115-sk/aplikacna-pomocka-k-praci-nadcas-pedagogickych-zamestnancov/>

b. Profesionálny rozvoj sa riadi podľa plánu profesionálneho rozvoja (ďalej len „PPR“), ktorý vyplýva zo zamerania školy, školského zariadenia. PPR vydáva riaditeľ najmenej na jeden školský rok a najviac na päť školských rokov. Počas jeho platnosti ho možno dopĺňať a meniť v súlade s aktuálnymi potrebami školy, školského zariadenia. Na vydanie PPR ako aj pre jeho dopĺňanie a zmeny počas jeho platnosti sa vyžaduje prerokovanie v pedagogickej rade, ak je zriadená, súhlas zástupcov zamestnancov a schválenie zriaďovateľom. <https://www.minedu.sk/26361-sk/profesijny-rozvoj-pedagogickych-zamestnancov-a-odbornych-zamestnancov/>

c. Škola, školské zariadenie a zriaďovateľ môže pri organizovaní aktualizácie vzdelávania spolupracovať s poskytovateľmi inováčného vzdelávania v oblasti, v ktorej má poskytovateľ inováčného vzdelávania oprávnenie na poskytovanie inováčného vzdelávania.

d. Funkčné vzdelávanie pozostáva zo základného a rozširujúceho programu funkčného vzdelávania. PZ alebo OZ absolvuje základný program pred začiatkom výkonu činnosti vedúceho PZ alebo vedúceho OZ. PZ alebo OZ, ktorý nezískal profesionálne kompetencie potrebné na výkon činnosti vedúceho PZ alebo vedúceho OZ pred začiatkom výkonu tejto činnosti, absolvuje funkčné vzdelávanie alebo študijný program najmenej prvého stupňa zameraný na manažment výchovy a vzdelávania do 31. augusta 2026.

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Zoznamy poskytovateľov vzdelávania PZ a OZ. <https://www.minedu.sk/zoznamy-poskytovatelov-vzdelavania-pedagogickych-zamestnancov-a-odbornych-zamestnancov/>
Aktivity v oblasti profesijného rozvoja
- Aktuálne inovačné vzdelávania v oblasti poradenstva a prevencie (VÚDPAP). <https://vudpap.sk/na-com-pracujeme/vyskumy-a-vzdelavania/vzdelavania/aktualne-vzdelavania/>

Metodické a podporné materiály

- Metodické usmernenie o procesných štandardoch odborných a odbornovo-metodických činností“. <https://vudpap.sk/x/projekty/standarty/procesne-standarty-odbornych-a-odbornovo-metodickych-cinnosti/>
- Sprievodca samohodnotením je podporný dokument pre realizáciu samohodnotenia v súvislosti s implementáciou procesných štandardov do zariadení v systéme poradenstva a prevencie. <https://vudpap.sk/institut-inovacii/autoevalvacne-nastroje/>
- Obsahové štandardy odborných činností poskytovaných deťom/žiakom s rozmanitými výchovnými a vzdelávacími potrebami a ich rodičom/zákonným zástupcom. Obsahové štandardy predstavujú východiská, o ktoré sa OZ opiera pri poskytovaní odbornej činnosti konkrétnemu dieťaťu v rámci diagnostických a intervenčných postupov. <http://www.vudpap.sk/>
- Databáza inovácií a inšpiratívnych návrhov v systéme poradenstva a prevencie – obsahuje programy, kompenzačné pomôcky a študijné materiály. <https://vudpap.sk/institut-inovacii/databaza-inovacii/>
- Manuály pre začínajúcich PZ a OZ: Manuál začínajúceho školského špeciálneho pedagóga, Manuál začínajúceho sociálneho pedagóga, Manuál začínajúceho školského psychológa, Sprievodca pre kariérového poradcu v CPPP a P, Manuál začínajúceho liečebného pedagóga. <http://www.vudpap.sk/>
- Príručky k téme multidisciplinárnej spolupráce v systéme poradenstva a prevencie: Multidisciplinárny prístup – základné myšlienky a rámce, Multidisciplinárny prístup na školách a školské podporné tímy, Atlas skúsenosti multidisciplinárneho prístupu v rámci pedagogickej a poradenskej praxe. <http://www.vudpap.sk/>

Odborné podcasty a webináre

- Podcasty pre PZ a OZ v odborných témach: Odborne na slovíčko <https://vudpap.sk/podcasty/odborne-na-slovicko/>
- Podcast pre klientov aj odbornú verejnosť: Nahlas o deťoch <https://vudpap.sk/podcasty/nahlas-o-detoch/>
- Zostrihy webinárov na rôzne odborné témy pre PZ a OZ <https://vudpap.sk/webinare/zostrihy/>

2.2 Morálne oceňovanie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

V súlade s § 80 zákona č. 138/2019 Z. z. a Smernicou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 15/2021 o postupe pri morálnom oceňovaní v znení smernice č. 51/2021 minister školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky udeľuje morálne ocenenie každoročne pri príležitosti Dňa učiteľov 28. marca. Návrhy na morálne ocenenie pri príležitosti Dňa učiteľov

sa predkladajú prostredníctvom elektronického formulára do 31. januára príslušného kalendárneho roka. Aktuálne informácie sa zverejňujú na webovej stránke ministerstva.

3. Digitalizácia

3.1 Rozvoj digitálnych zručností pracovníkov s mládežou

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- a. Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 <https://www.mirri.gov.sk/wp-content/uploads/2019/06/Strategia-digitalnej-transformacie-Slovenska-2030.pdf>
- b. Akčný plán digitálneho vzdelávania (2021 – 2027) https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_sk
- c. Program informatizácie školstva do roku 2030 <https://www.minedu.sk/data/att/23246.pdf>
- d. Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028 https://www.minedu.sk/data/files/11043_strategia-slovenskej-republiky-pre-mladez-na-roky-2021-2028.pdf

Priority/Odporúčania

- a. Vytvárať príležitosti pre PZ a OZ, aby digitálne zručností mohli rozvíjať prostredníctvom neformálneho vzdelávania, pričom toto vzdelávanie bude započítané do ich pracovného času.
- b. Vytvárať príležitosti pre triednych učiteľov a OZ pre spoluprácu s rodičmi prostredníctvom online nástrojov (napr. online konzultácie, online triedny aktív).
- c. Spolupracovať so spoločnosťami z oblasti IT bezpečnosti pri vzdelávaní PZ a OZ v oblasti digitálnych technológií.
- d. Spolupracovať s neziskovým sektorom pri vytváraní príležitostí pre PZ a OZ, žiakov a rodičov k spoločným aktivitám s cieľom zvyšovať ich digitálne zručností.
- e. Podporovať aktivitu žiakov, ktorí preukazujú vyššiu mieru digitálnych zručností pri podpore digitálnych zručností PZ a OZ.

Vzdelávacie aktivity

- ON/OFF – On-line a offline nástroje v práci s mládežou, IUVENTA – akreditovaný vzdelávací program <https://www.iuventa.sk/nasa-ponuka/>
- Bezplatne školenie Digital Skills <https://sites.google.com/view/skolenie/%C5%A1kolenia-digital-skills>

Metodické a podporné materiály

- (NE)Bezpečne v sieti: Manuál rozvoja kritického myslenia v online priestore. Centrum pre podporu neformálneho vzdelávania, 2021 <https://myslim.eu/wp-content/uploads/2021/10/Nebezpecne-v-sieti.pdf>

3.2 Kybernetická bezpečnosť

Digitalizácia procesov nás núti upriamiť pozornosť aj na kybernetickú bezpečnosť detí, žiakov, PZ a OZ škôl a školských zariadení. Kybernetické útoky sú v súčasnosti najrýchlejšie rastúcim typom kriminálnej činnosti v globálnom meradle, PZ a OZ nevnímajú.

Metodické a podporné materiály

- Phishingový test od CSIRT <https://www.csirt.gov.sk/archiv/osvedcene-postupy/navody-a-odporucania/phishingovy-test-871.html>
- Phishingový test od Google <https://phishingquiz.withgoogle.com/>
- Učebnice a príručky od OZ Preventista <https://preventista.sk/info/kniznica/>

Programy

- Národné centrum kybernetickej bezpečnosti <https://www.sk-cert.sk/sk/aktuality/index.html>
- Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti https://www.nbu.gov.sk/wp-content/uploads/kyberneticka-bezpecnost/Strategia_kybernetickej_bezpecnosti_2021.pdf
- Akčný plán realizácie Národnej stratégie kybernetickej bezpečnosti <https://www.nbu.gov.sk/wp-content/uploads/kyberneticka-bezpecnost/Akcny-plan-kybernetickej-bezpecnosti.pdf>

4. Podpora ochrany a dodržiavania ľudských práv a slobôd v prostredí škôl a školských zariadení

4.1 Inkluzívne vzdelávanie, školské podporné tímy

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

a. Princípy inkluzívneho vzdelávania vo výchove a vzdelávaní: § 2 písm. ai), § 3 písm. d) a § 144 ods. 1 písm. e) zákona č. 245/2008 Z. z.

b. § 84a zákona č. 138/2019 Z. z.

c. Prvý akčný plán stratégie inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní na roky 2022 – 2024 <https://www.minedu.sk/specialne-a-inkluzivne-vzdelavanie/>

d. Stratégia inkluzívneho prístupu vo výchove a vzdelávaní <https://www.minedu.sk/data/att/21468.pdf>

e. Metodický materiál desegregácie škôl pre zriaďovateľov, riaditeľky a riaditeľov – Spolu v jednej lavici (ďalej len „metodika desegregácie“) <https://www.minedu.sk/data/att/22890.pdf>

f. Metodika debarierizácie škôl a školských zariadení v Slovenskej republike
<https://www.minedu.sk/data/att/22983.pdf>

Informácie o zdrojoch poznania a dát

• Zoznam Sekundárnych kontaktných miest pre problematiku vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím za ministerstvo školstva
<https://www.minedu.sk/dohovor-osn-o-pravach-osob-so-zdravotnym-postihnutim-kontaktne-miesto/>

Priority/odporúčania

a. Vytvárať školské podporné tímy, ktoré zároveň fungujú ako prvá úroveň poradenského systému; podporovať ich pôsobenie na školách; implementovať princípy inklúzie a multidisciplinárneho prístupu.

b. Vytvárať klímu školy pre vzájomnú spoluprácu, šíriť myšlienky vzájomného rešpektu, podpory a spolupráce, rozvíjať schopnosti nenásilnej komunikácie, akceptácie odlišností a eliminovať prejavy intolerancie a nenávisťi.

c. Využívať nové profesie v školstve, ako je koordinátor klienta, školský digitálny koordinátor alebo pomocný vychovávateľ.

d. V oblasti detekcie a znižovania prípadnej segregácie istej skupiny žiakov na školách pracovať s metodickým materiálom metodiky desegregácie.

e. Podporovať potrebu zabezpečenia bezbariérovosti škôl, školských zariadení a zapojiť sa do výzvy k riešeniu danej problematiky bezbariérovosti prostredia. Bezbariérové prostredie je jednou zo základných podmienok pre realizáciu inkluzívneho vzdelávania.

f. Podporovať rozvoj inkluzívneho vzdelávania na školách prostredníctvom realizácie opatrení v akčnom pláne.

g. Vytvárať podmienky na individuálnu podporu všetkých detí a žiakov v školách a zároveň zabezpečiť rovnosť príležitostí, rešpektovanie výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí detí, žiakov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania a podporovať ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností.

h. Diagnostiku orientovať predovšetkým na zohľadňovanie silných stránok dieťaťa alebo žiaka, identifikovanie prekážok a nerovností vo výchove a vzdelávaní a ich následné odstraňovanie.

Metodické a podporné materiály

- Metodika podporujúca inkluzívne vzdelávanie v školách. ŠPÚ 2015 https://www.statpedu.sk/files/articles/nove_dokumenty/projekty/eea_grants/metodika-podporujuca-inkluzivne-vzdelavanie-skolach.pdf
- Od integrácie k inklúzii. VÚDPAP, 2018 – informačná brožúra pre pedagógov v základných školách <https://www.minedu.sk/data/att/14615.pdf>
- Publikácia Multidisciplinárny prístup v školách – Školský podporný tím. VÚDPAP, 2021 <https://vudpap.sk/multidisciplinarny-pristup-v-skolach-skolske-podporne-timy/>
- Publikácia Multidisciplinárny prístup – Základné myšlienky a rámce. VÚDPAP, 2020 <https://vudpap.sk/multidisciplinarny-pristup-2020/>
- Manuál debarierizácie škôl a školských zariadení. MŠVVaŠ SR, 2022 <https://www.minedu.sk/data/att/22983.pdf>
- Metodické usmernenie k zaraďovaniu detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami z Ukrajiny <https://ukrajina.minedu.sk/data/att/22877.pdf>
- Zoznam webinárov v oblasti špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania <https://www.youtube.com/channel/UCGltBBHjdTeaJ4g0HuT-iAA/videos>

4.2 Vzdelávanie detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

a. Osobitosti výchovy a vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania: § 6 ods. 4 písm. l) zákona č. 245/2008 Z. z. sú súčasťou Dodatku č. 11 a Konsolidovaného znenia ŠVP (pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie). <https://www.minedu.sk/dodatok-c-11-k-svp/>
<https://www.minedu.sk/konsolidovane-znenie-inovovanych-statnych-vzdelavacich-programov/>

b. Dodatok č. 2 k ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách, Dodatok č. 11 k ŠVP pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie.

Priority/odporúčania

a. Dieťa/žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu (ďalej len „ŠkVP“) školy. Ak jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa ŠkVP, dieťa/žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu (§ 7a ods. 1 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z.) vypracovaného v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a po konzultácii so zákonným zástupcom dieťaťa.

b. Individuálny vzdelávací program sa môže priebežne počas školského roka upravovať tak, aby zohľadňoval aktuálne výchovno-vzdelávacie potreby žiaka.

c. Podmienkou prijatia dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo všeobecným intelektovým nadaním do školskej integrácie, do špeciálnej triedy alebo špeciálnej školy je odborná diagnostika v zariadení poradenstva a prevencie a písomná žiadosť zákonného zástupcu. V prípade potreby sa doplní aj odborná lekárska diagnostika.

d. Deťom a žiakom so zdravotným znevýhodnením umožniť vo vyučovacom procese, ale aj v čase mimo vyučovania, používanie kompenzačných a iných pomôcok a poskytovať im primerané úpravy v súlade s ich individuálnymi špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

e. K žiadosti o povolenie individuálneho vzdelávania dieťaťa alebo žiaka, ktorému jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole zákonný zástupca alebo plnoletý žiak priloží vyjadrenie všeobecného lekára pre deti a dorast alebo odporúčanie zariadenia poradenstva a prevencie. Vzdelávanie žiaka zabezpečuje škola, ktorá rozhodla o povolení individuálneho vzdelávania, a to v rozsahu najmenej dve hodiny týždenne.

Metodické a podporné materiály

- Návrh na vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materskej škole, v základnej škole, v strednej škole a v špeciálnej škole – formulár <https://edicnyportal.iedu.sk/Forms/Download/4504>
- Pri zaradovaní detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami z Ukrajiny postupovať v súlade s Metodickým usmernením k zaradovaniu detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami z Ukrajiny <https://ukrajina.minedu.sk/data/att/22877.pdf>

4.3 Prevencia rizikového správania

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Výskumy z oblasti prevencie https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/vyskumy-aprevencia/vyskum-v-oblasti-prevencie.html?page_id=10278
- Prieskum, tabak, alkohol, drogy. VÚDPaP, 2018 https://vudpap.sk/wp-content/uploads/2019/06/Zav_Sprava_TAD2018_def.pdf
- Vplyv legálnych a nelegálnych drog na život žiakov základných a stredných škôl. CVTI, 2019, výskum <https://www.minedu.sk/data/att/16062.pdf>
- Sociálne determinanty zdravia školákov. Národná správa o zdraví a so zdravím súvisiacom správaní 11, 13 a 15-ročných školákov, na základe prieskumu uskutočneného v roku 2017/2018 v rámci medzinárodného projektu „Health Behaviour in School-aged Children“ (HBSC)

Priority/odporúčania

a. Pri realizácii preventívnych činností školy sa odporúča spolupráca s centrami poradenstva a prevencie, ktorá by mala byť vnímaná ako integrálna súčasť školských aktivít.

b. Podporovať zapájanie sa PZ a OZ a mládeže do akreditovaných vzdelávacích programov zameraných na prevenciu sociálno-patologických javov, protidrogovú prevenciu, prevenciu kriminality a odborných pracovísk poradenských a preventívnych služieb v regióne (kontakty na krajských koordinátorov prevencie Policajného zboru). <https://www.minv.sk/?kontakty-na-krajskych-koordinatorov-prevencie-kriminality>

c. Vopred preveriť ponúkané aktivity a programy prevencie (v prípade potreby aj na cirkevnom odbore Ministerstva kultúry SR a občianskom združení Integra – Centrum prevencie v oblasti siekt, ktorá sa venuje prevencii v oblasti zhubných kultov a siekt a pôsobenia psychickej manipulácie, s cieľom zabrániť poskytovaniu alebo sprístupňovaniu informácií, ktoré by mohli viesť k rôznym formám intolerancie. <https://oz-integra.sk/o-nas/>

Metodické a podporné materiály

- Metodika zameraná na prevenciu a podporu využívania aktivizujúcich metód, skupinovej práce, diskusie a kooperatívneho riešenia úloh pri práci so žiakmi <https://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/vsetci-robia-k-prevencii-skole.html>
- Školská socializácia a nové výzvy v prevencii pomôcka k základnej orientácii sa v nových výzvach v prevencii nežiaduceho, rizikového správania žiakov a zároveň rámcové metodické odporúčania, ako na ne reagovať <https://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/skolska-socializacia-nove-vyzvy-prevencii.html>
- Časopis Prevencia zameraný na prevenciu sociálno-patologických javov v rezorte školstva https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-oskolstve/vyskumy-a-prevencia/casopis-prevencia.html?page_id=10276
- Pomoc obetiam trestných činov – Prevencia kriminality <https://prevenciakriminality.sk/p/potrebujem-pomoc>
- Zoznam akreditovaných vzdelávacích programov k 28.01.2021 https://www.minedu.sk/data/files/10181_zoznam_avp_28012021.xlsx

4.4 Prevencia šikanovania a kyberšikanovania

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

- a. Zákon 236/2021 Z. z., ktorým sa dopĺňa Trestný zákon SR. Na jeho základe pribudol do Trestného zákona nový trestný čin nebezpečného elektronického obťažovania, a to s účinnosťou od 1. júla 2021
- b. Smernica Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 36/2018 k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach
- c. Akčný plán riešenia šikanovania v školách a školských zariadeniach na roky 2022 – 2023 <https://www.minedu.sk/data/att/21853.pdf>
- d. Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/2/narodna-koncepcia-ochrany-deti-v-digitalnom-priestore-1.pdf
- e. Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 – 2025, opatrenie 4.2.3 a 4.6.3 <https://www.nbu.gov.sk/kyberneticka-bezpecnost/strategicke-dokumenty/index.html>
- f. Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021-2028, opatrenie 8.1.4 a 8.1.5 https://www.minedu.sk/data/files/11043_strategia-slovenskej-republiky-pre-mladez-na-roky-2021-2028.pdf?fbclid=IwAR2fNDFyc8qFteAHJvODJoiV3ndEPSAss0oW8-ds1dWdS4tcA2wOKpgN6U

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Skúsenosti detí s nenávisťou na internete. EU Kids Online, 2020 (anglicky) http://eprints.lse.ac.uk/106730/1/EUkidsonline_childrens_experiences_wth_cyberhate.pdf
- Skúsenosti mladých ľudí so sexuálnymi správami online. Prevalencia, typy sextingu a emocionálne reakcie v európskych krajinách. EU Kids Online, 2021 (anglicky)

https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/88679/2021_SexualMessages_Online.pdf?sequence=4

- Slovenské deti a dospievajúci na internete. EU Kids Online IV na Slovensku, 2020
[https://www.ku.sk/images/dokumenty/ff/Sprava_z_vyskumu_EU_Kids_Online_Slovensko_2018 - 2020.pdf](https://www.ku.sk/images/dokumenty/ff/Sprava_z_vyskumu_EU_Kids_Online_Slovensko_2018_-_2020.pdf)
- Šikana a kyberšikana na školách. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, 2018
http://mladez.sk/wp-content/uploads/2019/01/%C5%A0ikana_a_kyber%C5%A1ikana_2018.pdf
- Subjektívne vnímanie bezpečia obyvateľmi SR. odbor prevencie kriminality MV SR, 2021
<https://prevenciakriminality.sk/clanok/3-extremizmus/274-ohrozeni-extremizmom-sa-citia-predovsetkym-mladsi-obyvatelia-slovenska>
- Výskumné správy – projekty e-bezpečí, Česká republika <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy>

Priority/odporúčania

a. Monitorovať a odhaľovať negatívne javy v správaní žiakov a príznaky šikanovania využívaním rôznorodých diagnostických nástrojov; odhaľovať zdroje rizikového správania a sociálnopatologických javov a uplatňovať účinné prostriedky na ich elimináciu. Informovať bezodkladne zákonných zástupcov žiakov o výskyte problémového javu v správaní žiaka alebo zhoršenia jeho prospechu.

b. Zvyšovať u žiakov povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti pri prejavoch šikanovania či iného rizikového správania a u PZ a OZ ich povedomie o trestnoprávnej zodpovednosti v prípade jej neriešenia v súlade so smernicou.

c. V súčinnosti so zariadeniami poradenstva a prevencie spolupracovať na programoch prevencie šikanovania a organizovať preventívne aktivity v danej oblasti.

d. Venovať zvýšenú pozornosť budovaniu pozitívnej klímy triedy, školy ako prevenciu šikanovania a iného rizikového správania sa žiakov.

Webinára s informáciami o šikanovaní a kyberšikanovaní:

- Šikanovanie a kyberšikanovanie v školách a možnosti prevencie, intervencie
- Riešenie krízovej situácie – práca so žiakmi, s triedou
- Poradný/komunitný kruh a bezpečie v triede
- Nenávisťné prejavy na internete pre odborných a pedagogických zamestnancov a rodičov.
- Inovácie – “Zippyho kamaráti”
- Práca so skupinou v online priestore
- Skupinová dynamika a možnosti jej využívania v online priestore

Uvedené webinára s informáciami o šikanovaní a kyberšikanovaní možno nájsť na <https://vudpap.sk/>

Programy s aktivitami, postupmi, ktoré sú zamerané na univerzálnu a selektívnu prevenciu rizikového správania, vrátane šikanovania:

- Cesta k emocionálnej zrelosti – metodická príručka I. a metodická príručka II.
- Čo robiť keď...
- Nástrahy dnešnej doby v kontexte školskej triedy

- Násilie v škole

Uvedené programy možno nájsť na <https://vudpap.sk/>

Organizácie zaoberajúce sa kybernetickou bezpečnosťou pri zvyšovaní povedomia u žiakov o počítačovej kriminalite: Digiq, OZ Preventista, Buď safe online, Hrdinovia Internetu

Ďalšia podpora

- Služby Národného centra kybernetickej bezpečnosti SK-CERT <https://www.sk-cert.sk/sk/sluzby/index.html>
- Odpíšeme Ti – linka detskej istoty pre deti a mladých ľudí – obeť šikany. Možnosť volať anonymne na bezplatné telefónne číslo 116 111 <https://www.odpisemeti.sk/>
- Poradňa IPčko – bezplatná pomoc, internetová linka dôvery pre mladých <https://ipcko.sk/>
- Nedaj sa, hovor o tom! – putovné multimediálne predstavenie rieši priamo na školách pútavým spôsobom problematiku šikanovania, rasizmu, sociálnej nerovnosti či kyberšikany <http://www.nedajsa.palaceof.art/>
- Detstvo bez násilia – národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch <https://detstvobeznasilia.gov.sk/>

4.5 Prevencia obchodovania s ľuďmi

Súvisiace právne predpisy

- a. Trestný zákon SR (zákon č. 300/2005 Z. z., 2. hlava, konkrétne § 179)

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Národný program boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023 https://www.minv.sk/swift_data/source/mvsr/obchodovanie_ludmi/2018/dokumenty/NAP_19_23%20CELY%20DOKUMENT.pdf
- Výskum v oblasti prevencie, CVTI SR – záverečné správy z výskumov v oblasti prevencie https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/vyskumy-a-prevencia/vyskum-v-oblasti-prevencie.html?page_id=10278

Priority/odporúčania

- a. Zvýšiť informovanosť a osvetu v školách v oblasti najčastejších prejavov obchodovania s deťmi: sexuálne vykorisťovanie, pracovné vykorisťovanie, nútené žobranie, nútené sobáše.
- b. Realizovať preventívne aktivity s vyškolenými OZ v zariadení poradenstva a prevencie v danej oblasti.
- c. Oboznamovať žiakov o linkách pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi.

Metodické materiály a odborná pomoc

- Informačné centrum na boj proti obchodovaniu s ľuďmi a prevenciu kriminality <https://www.minv.sk/?informacne-centrum-na-boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi-a-prevenciu-kriminality>

- Obchodovanie s ľuďmi, MV SR <https://www.minv.sk/?obchodsludmi>
- Oddelenia prevencie Policajného zboru, krajských koordinátorov prevencie <https://www.minv.sk/?kontakty-na-krajskych-koordinatorov-prevencie-kriminality>
- Národná linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi, 0800 800 818 – odborne vyškolení operátori poskytujú preventívne informácie <https://www.iom.sk/sk/aktivity/boj-proti-obchodovaniu-s-ludmi/narodna-linka-0800-800-818.html>

4.6 Prevencia sexuálneho zneužívania a vykorisťovania

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

- a. Lanzarote Convention – SLOVAK (gov.sk) – Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (tzv. Lanzarotský dohovor)
- b. Dokumenty – MPSVR SR (gov.sk) – Dohovor o právach dieťaťa (preklady do slovenského jazyka a do jazykov národnostných menšín) spolu s Opčnými protokolmi k danému dohovoru (vrátane zamerania sa na detskú prostitúciu a detskú pornografiu, ako aj na právo detí na ochranu pred telesnými trestami)
- c. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Koordinačno-metodického centrum pre rodovo podmienené a domáce násilie; informácie o zákonoch a strategických rámcoch v oblasti prevencie a eliminácie násilia na ženách <https://www.zastavmenasilie.gov.sk/>

Priority a odporúčania

- a. Zvýšiť informovanosť a osvetu v školách v oblasti najčastejších prejavov obchodovania s deťmi: sexuálne vykorisťovanie, pracovné vykorisťovanie, nútené žobranie, nútené sobáše.
- b. Zabezpečiť informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi veku primeraným spôsobom.

Metodické materiály a odborná pomoc

- Situácia detí, svedkov domáceho násilia, výzvy a možnosti intervencie – príručka pre PZ a OZ <https://www.zastavmenasilie.gov.sk/prirucky/>
- Príručka a o syndróme CAN (metodická príručka zameraná na témy ako týranie dieťaťa, sexuálne zneužívanie dieťaťa, zanedbávanie dieťaťa, špecifické formy násilia na deťoch) https://www.upsvr.gov.sk/buxus/docs/SSVaR/SPODaSK/Prirucka_CAN_NP_DEI.pdf
- Metodický list k problematike sexuálneho násilia a zneužívania detí <https://www.statpedu.sk/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/eticka-vychova-metodicky-list-sexualne-nasilie-zneuzivanie-deti.html>
- Kontakty pomoci <https://detstvobeznasilie.gov.sk/kontakty-pomoci>
- Detstvo bez násilia (gov.sk) – Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch <https://detstvobeznasilie.gov.sk/>

4.7 Prevencia radikalizmu a extrémizmu

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

a. Trestný zákon SR, 12. hlava, § 421 – § 425)

b. Prevencia kriminality|Konceptia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024 – nadväzuje na Konceptiu boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Analýza údajov z výskumov zameraných na zistenie skúseností, názorov a postojov žiakov základných a stredných škôl na extrémizmus a rasizmus. CVTI, 2020 <https://www.minedu.sk/data/att/17677.pdf>
- Čo je radikalizácia a ako sa jej dá predchádzať. Európsky parlament, 2021 – opatrenia EÚ <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/security/20210121STO96105/co-je-to-radikalizacia-a-ako-sa-jej-da-predchadzat>
- Prevencia kriminality – extrémizmus, MV SR <https://prevenciakriminality.sk/kategoria/3-extremizmus>

Priority a odporúčania

Realizovať prevenciu radikalizmu a extrémizmu vo výchovno-vzdelávacom procese.

Metodické a podporné materiály

- Odborné informácie, metodické námety/inšpirácie na témy globalizácia, ľudské práva, radikalizácia, extrémizmus, migračná kríza a výchova k hodnotám národného a svetového kultúrno-historického dedičstva, ŠPÚ <https://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/metodiky/>
- Prevencia-proti-radikalizácii-v-online-prostredí. MV SR, 2019 – odborná príručka <https://www.bpi.sk/wp-content/uploads/2020/11/Prevencia-proti-radikaliz%C3%A1cii-v-online-prostred%C3%AD.pdf>
- Riešenia proti radikalizácii mládeže (sprievodca pre pracovníkov v prvej línii) <https://www.ycare.eu/files/YCARE%20Guidelines%20SK.pdf>

4.8 Prevencia HIV/AIDS

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

Národný program prevencie nákazy HIV/AIDS v Slovenskej republike na rok 2017 – 2020 http://hiv aids.sk/files/Narodny_Program_Prevencie_HIV_AIDS_v_SR_na_roky_2017_2020.pdf#:~:text=N%C3%A1rodn%C3%A9ho%20programu%20prevencie%20HIV%2FAIDS%20v%20Slovenskej%20republike%20na,Zabezpe%C4%8Den%C3%A1%20je%20aj%20kontrola%20krvi%20a%20krvn%C3%BDch%20deriv%C3%A1tov.

Informácie o zdrojoch poznania a dát

Svetový deň AIDS – 1. december https://www.ruvzrs.sk/files/aids_2019.pdf

Priority a odporúčania

- a. Zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré napomáhajú výchove k zdravému životnému štýlu a k ochrane fyzického, duševného a emočného zdravia.
- b. Zapojiť sa do celoslovenskej školskej kampane Červené stužky a využiť informácie na podporu prevencie HIV/AIDS.

Metodické a podporné materiály

Projekt hrou proti AIDS, projekt RÚVZ v SR

http://www.ruvzza.sk/06_projekty/info_pre_riaditelov_skol.pdf

5. Vybrané oblasti výchovy a vzdelávania

5.1 .Globálne vzdelávanie

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Východiská implementácie Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj
- Koncepcia implementácie Agendy 2030 v medzinárodnom prostredí predstavuje víziu, ako Slovensko môže prispieť svojou zahraničnou angažovanosťou k naplneniu cieľov udržateľného rozvoja v globálnom meradle
- Správa o dosiahnutých výsledkoch v národných prioritách implementácie Agendy 2030

Priority/odporúčania

- a. Vytvárať v školskom zariadení bezpečné prostredie, ktoré podporuje účasť a spoluprácu.
- b. Podporovať vzdelávanie PZ a OZ v oblasti globálneho vzdelávania.

Metodické a podporné materiály

- Online nástroj na učenie o rozmanitosti a diskriminácii založený na skutočných príbehoch a skúsenostiach mladých ľudí Stories that Move <http://www.storiesthatmove.org/sk/>
- Vzdelávacie materiály, portál Globálne vzdelávanie <https://globalnevzdelavanie.sk/vzdelavaciematerialy/>

5.2 Hodnotová výchova, ľudské práva

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

- a. Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon)

b. Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv

c. Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

d. Dohovor o právach dieťaťa

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Ľudské práva v škole (Názory učiteľov základných a stredných škôl). CVTI, 2019, prieskum https://www.minedu.sk/data/files/9616_ludske-prava.pdf
- Ľudské práva v škole – vnímanie a dodržiavanie ľudských práv a práv dieťaťa v školskom prostredí. CVTI, 2019, výskum https://www.minedu.sk/data/files/9615_ludske-prava-vnimanie.pdf
- Výskumy, prieskumy a analýzy, CVTI https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/vyskumy-a-prevenicia/vyskumy-prieskumy-a-analyzy.html?page_id=41196

Priority/odporúčania

a. Podporovať rozvoj kompetencií pre demokratickú kultúru prostredníctvom komplexných interaktívnych aktivít zohľadnením všetkých aspektov štyroch dimenzií – hodnoty, postoje, schopnosti, poznanie a kritické porozumenie.

b. Klásť dôraz na implementáciu hodnotovej výchovy do všetkých zložiek výchovnovzdelávacieho procesu a procesu odbornej starostlivosti.

c. Podporovať povedomie o schopnostiach a prínose osôb so zdravotným postihnutím.

d. Reflektovať na aktuálnu spoločensko-kultúrnu situáciu u nás a vo svete z pohľadu hodnotového vzdelávania a uplatňovania/porušovania etických a morálnych prvkov.

Metodické a podporné materiály

- Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru <https://www.statpedu.sk/sk/publikacna-cinnost/odborne-informacie/referencny-ramec-kompetencii-demokraticku-kulturu/>
- Hodnotova-vychova-skolach – v kontexte Dohovoru o právach dieťaťa <https://www.statpedu.sk/files/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/hodnotova-vychova-skolach.pdf>

5.3 Podpora dobrovoľníctva a solidarity

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Konceptia výchovy a vzdelávania detí a mládeže k dobrovoľníctvu

- Program Európsky zbor solidarity je program Európskej únie, ktorý poskytuje mladým ľuďom príležitosť vykonávať dobrovoľnícke aktivity na projektoch v prospech komúnít. Je založený na solidarite, ktorá formuje silné morálne zázemie na zvládanie súčasných a budúcich kríz

Priority/odporúčania

Odporúča sa zapojiť do programu Európsky zbor solidarity (2021 – 2027) v rámci dobrovoľníckych a iných aktivít a využívať tak možnosti na predkladanie projektov

Podporné materiály a aktivity

- Zoznam akreditovaných vzdelávacích programov – zoznam subjektov poskytujúcich vzdelávacie programy (aj v oblasti dobrovoľníctva) https://www.minedu.sk/data/files/9939_zoznam_avp_26082020.xlsx
- informácie o inštitúciách a mimovládnych neziskových organizáciách pôsobiach v oblasti ochrany ľudských práv a o možnosti vykonávať dobrovoľnícku činnosť v lokalite školy, komunite, regióne sú dostupné cez odkaz <http://www.icm.sk/>

5.4 Mediálna výchova a kritické myslenie

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028, opatrenie 8.1.3
- Prežívanie mladých ľudí a ich viera v konšpirácie, IUVENTA, 2022; prieskum
- Prieskum o mladých a médiách, Rada mládeže Slovenska, 2019, prieskum d. Just think about it. Findings of the Media Literacy Index 2019. Nadácia otvorenej spoločnosti, Sofia. 2019; Index

Priority/odporúčania

- a. Rozvíjať schopnosť žiakov hodnotiť dôveryhodnosť a kvalitu informácií.
- b. Rozvíjať kritické myslenie, ktoré umožní mladému človeku nepodliehať rôznym nepodloženým presvedčeniam, ktoré nie sú v súlade s vedeckým poznaním.

Metodické materiály a aktivity

- Metodické odporúčania k napĺňaniu cieľov prierezovej témy mediálna výchova, ŠPÚ https://www.statpedu.sk/files/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/medialna_vychova_odporucane_vystupy.pdf
- 10 kompetencií mediálnej gramotnosti. ŠPÚ, článok <https://www.statpedu.sk/files/sk/metodicky-portal/metodicke-podnety/10-kompetencii-medialnej-gramotnosti.pdf>
- Portál Centra mediálnej gramotnosti pri Fakulte masmediálnej komunikácie Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, databázy materiálov o mediálnej výchove, príkladov dobrej praxe <https://medialnavychova.sk/databazy/>

- Zoznam akreditovaných vzdelávacích programov k 28.01.2021 (aj v danej oblasti) https://www.minedu.sk/data/files/10181_zoznam_avp_28012021.xlsx

5.5 Zdravie a pohyb

Informácie o zdrojoch poznania dát

- Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 https://www.uvzsr.sk/docs/info/podpora/NAPPO_2015-2025.pdf
- Medzinárodná štúdia o zdraví a so zdravím súvisiacim správaním školákov v sociálnom kontexte, HBSC Slovensko, 2018 <https://hbcslovakia.com/hbcs-slovensko-2021-2022/>

Priority/odporúčania

Podporovať vzdelávania OZ v témach na podporu aktívneho životného štýlu a trvalo udržateľného správania.

Vzdelávania

- Ponuka vzdelávania Národného športového centra <https://skolskysport.sk/vzdelavanie/>

6. Neformálne vzdelávanie

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

- a. Zákon č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- b. Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2021 – 2028; opatrenia 5.1.5, 6.1.2, 8.1.1, 8.1.3, 9.1.4, 9.1.6

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Čo si myslia mladí? Analýza dotazníkového prieskumu medzi stredoškólákmi. IUVENTA, 2021 https://www.iuventa.sk/wp-content/uploads/woocommerce_uploads/2021/07/Co-si-myslia-mladi_analyza-gjinxe.pdf
- Novovynárajúce sa trendy v živote mladých ľudí na Slovensku 2019 – 2021. Odporúčania pre oblasť práce s mládežou. Youthwatch, 2021 <https://youthwatch.sk/novovynarajuce-sa-trendy-v-zivote-mladych-ludi-na-slovensku-2019-2021/>

Priority/odporúčania

- a. Rozprávať sa so žiakmi o ich voľnom čase a o ich záujmov, dávať im návrhy a usmerniť ich, ako sa môžu zapojiť do jednotlivých aktivít, príp. kde môžu nájsť informácie, ktoré ich zaujímajú.

b. Spolupracovať s detskými a mládežníckymi organizáciami s cieľom zabezpečiť pre žiakov bezpečný priestor pre trávenie voľného času.

Organizácie v oblasti práce s mládežou:

- Asociácia krajských rád mládeže – členské organizácie
- Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar – projekty
- Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže
- YMCA
- Detská organizácia FÉNIX, o.z.
- Domka – Združenie saleziánskej mládeže
- Laura – Združenie mladých
- eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí
- Slovenská debatná asociácia
- I AMbitious Academy – ročný, program neformálneho vzdelávania pre ambiciózných stredoškóľákov
- Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu

7. Voľba kariéry a celoživotné vzdelávanie

7.1 Kariérová výchova a poradenstvo

Súvisiace právne predpisy/dokumenty

Zoznam všeobecne záväzných právnych predpisov týkajúcich sa oblasti kariérového poradenstva v regionálnom školstve:

a. § 131 – 132 zákona č. 245/2008 Z. z.

b. Zákon č. 414/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 138/2019 Z. z.

c. Nariadenie vlády SR č.201/2019 Z. z., ktorým sa ustanovuje rozsah priamej vyučovacej činnosti a priamej výchovnej činnosti pedagogických zamestnancov v znení neskorších predpisov

d. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 24/2022 Z. z. o zariadeniach poradenstva a prevencie

e. Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 361/2019 Z. z. o vzdelávaní v profesijnom rozvoji

Informácie o zdrojoch poznania a dát

- Transformácia poradní <http://www.minedu.sk/transformacia-poradni/>

Priority/odporúčania

a. Včasne identifikovať špecifiká kariérového vývinu žiakov z ohrozených skupín a následne adaptovať služby kariérového poradenstva v spolupráci s relevantnými OZ a PZ z nadväzujúcich podporných úrovní.

b. Hodnotiť priebeh a výsledky kariérového poradenstva, získavať spätnú väzbu od žiakov a ich zákonných zástupcov, iných PZ a OZ, vedenia školy a iných relevantných zdrojov a na ich základe adaptovať ponúkané služby.

Informačné a metodické zdroje

- Inovačné vzdelávanie pre PZ a OZ Koordinácia školských podporných tímov <https://vudpap.sk/x/projekty/usmernovat-pre-prax/profesijny-rast-a-celozivotne-vzdelavanie/koordinacia-skolskych-podpornych-timov/>
- Vzdelávanie kariérových poradcov v rámci projektu Národného projektu VÚDPaP „Štandardizáciou systému poradenstva a prevencie k inklúzii a úspešnosti na trhu práce” <https://vudpap.sk/x/projekty/standardy/vzdelavanie-a-rozvoj-ludskych-zdrojov/innovativne-prvky-v-kvapvs/>
- Informácie o Podporných úrovniach 1. až 5. stupňa <http://www.minedu.sk/transformacia-poradni/>
- Informácie o možnostiach profesijného rozvoja v kariérovom poradenstve a medzinárodnej výmeny skúseností poskytuje centrum Euroguidance <http://www.euroguidance.sk/>
- Inšpirácie a zdroje KVaKP <https://vudpap.sk/x/projekty/standardy/vzdelavanie-a-rozvoj-ludskych-zdrojov/inspiracie-a-zdroje-pre-kvakp/>

7.2. Prijímanie žiakov na stredné školy

Informácie, ktoré môžu pomôcť žiakom pri výbere strednej školy, sú zverejnené na <http://mapaskol.iedu.sk>.

Súhrnné, pravidelne aktualizované informácie o možnostiach štúdia na stredných školách v aktuálnom školskom roku sú zverejnené v časti *Ako na stredné školy?* na https://www.cvtisr.sk/skolstvo/regionalneskolstvo.html?page_id=10267.

Informácie týkajúce sa možnosti štúdia na stredných školách – plánované počty žiakov, záujem žiakov o štúdium, o kritériách prijímania na jednotlivé SŠ, informácie z Testovania 5 a 9 a maturít nájdete na <http://www.svs.edu.sk/proforient.aspx>.

Školám sa odporúča v oblasti profesijnej orientácie a prechodu žiakov zo ZŠ na SŠ poskytovať požadované informácie a komunikovať s jednotlivými ŠVS. <http://www.svs.edu.sk/prehlady.aspx>.

7.3. Možnosti štúdia na vysokých školách

(§ 55 – 57 zákona č. 131/2002 Z. z.)

Zoznam jednotlivých vysokých škôl s hyperlinkovým prepojením na ich stránky je zverejnený na <https://www.minedu.sk/vysoke-skoly-v-slovenskej-republike/>.

Všetky ďalšie dôležité informácie je možné nájsť na <https://www.portalvs.sk/sk/> alebo <https://www.minedu.sk/vysoke-skolstvo/>.

Plán špecifických činností CPPPaP na školský rok 2022/2023

ŠPECIFIKÁCIA ÚLOH

CPPPaP v Banskej Bystrici má v súčasnosti v pôsobnosti predškolské zariadenia, základné školstvo, stredné a vysoké školy v okrese Banská Bystrica.

Z hľadiska riešenej problematiky bude CPPPaP vstupovať v tomto školskom roku do týchto typických okruhov situácií a problémov:

- vývinové problémy detí predškolského veku
- školská spôsobilosť
- výkonové zlyhania žiakov v ZŠ a SŠ v okrese Banská Bystrica, problémy výchovné, narušenie študijnej motivácie, nedodržanie psychohygienických zásad štúdia, adaptačné problémy pri prestupe zo ZŠ do SŠ, otázky prestupu žiakov do inej školy
- identifikácia nadania, špecifické problémy nadaných detí
- začleňovanie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami: psychologická diagnostika, špeciálno-pedagogická diagnostika, pomoc pri tvorbe individuálnych výchovno-vzdelávacích programov
- osobnostné ťažkosti ako tréma, neschopnosť sústrediť sa, vyčerpanosť, ťažkosti v sociálnom kontakte, emočné problémy
- rozvoj osobnosti a duševný rast, sebazpoznávanie, sebazdokonaľovanie, hľadanie identity, vyjasňovanie osobných perspektív
- problémy rovesníckych vzťahov, nadväzovania a udržiavania partnerských vzťahov
- profesijná orientácia, rozhodovanie na základe porovnávania vlastných schopností a požiadaviek volenej profesie, kariérové poradenstvo, reorientácia
- konflikty medzi jednotlivcami a skupinami, najmä také konflikty, kde sa jedná o vylúčenie žiaka zo školy
- prejavy netolerancie, xenofóbie, rasizmu, extrémizmu a diskriminácie
- šikanovanie, násilie, prejavy agresivity medzi deťmi, týrané a zneužívané deti
- primárna prevencia sociálno - patologického správania a drogových závislostí

Môžu sa vyskytnúť aj iné, menej typické až jedinečné situácie, v ktorých práve riešenie psychologickkej problematiky môže napomôcť riešeniu celého okruhu problémov.

SEPTEMBER

- spracovanie a vyhodnotenie činnosti za školský rok 2021/2022 formou písomných správ za každé oddelenie a súhrne za celé Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
- štatistické vyhodnotenie činnosti podľa programu EvuPP za školský rok 2021/2022
- pridelenie škôl a školských zariadení odborným zamestnancom
- zaslanie dotazníka pre výchovného poradcu a dotazníka pre koordinátora prevencie do základných a stredných škôl
- nadväzovanie kontaktov s výchovnými poradcami a koordinátormi prevencie v základných a stredných školách v okrese Banská Bystrica
- stanovenie konzultačných dní v školách, v ktorých je to možné (trvalá úloha)
- individuálne psychologické a špeciálno – pedagogické vyšetrenie klientov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (trvalá úloha)
- individuálna diagnostika podľa požiadaviek škôl (trvalá úloha)
- riešenie profesijnej orientácie so žiakmi 4. ročníkov stredných škôl (individuálne aj skupinové vyšetrenia, následne individuálne konzultácie)
- profesijná orientácia so žiakmi 9. ročníkov základných škôl (individuálne aj skupinové vyšetrenia, následne individuálne konzultácie)
- účasť na poradách CPPP a externých odborných akciách (trvalá úloha)
- depistáže v triedach podľa aktuálnych požiadaviek zo škôl (psychológ + sociálny pedagóg – trvalá úloha)
- interný odborný seminár

OKTÓBER

- besedy, workshopy so žiakmi a študentmi
- depistáže podľa požiadaviek škôl, podľa akútnosti problémov (trvalá úloha)
- postupné spracovanie dotazníkov od výchovných poradcov a koordinátorov prevencie zo základných a stredných škôl v okrese, ktoré nám boli zaslané formou návratiek
- metodická pomoc CPPP v kraji podľa potreby a záujmu (trvalá úloha)
- pomoc a spolupráca pri riešení problémov resp. prípadov, s ktorými sa na nás obracajú inštitúcie ako napr. odbory sociálnych vecí, charita, polícia, súdy, lekári a iní (trvalá úloha)
- pokračovanie v nadväzovaní kontaktov osobnými návštevami v školách
- informovanie študentov prvých ročníkov SŠ o službách poskytovaných našim centrom
- nadviazať kontakt s MŠ
- príprava rovesníckych skupín a klubov, podľa aktuálnych potrieb v školách
- príprava a začiatok predškolskej psychostimulačnej skupiny pre deti a rodičov detí s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky
- príprava programu pre porady výchovných poradcov a koordinátorov prevencie škôl a školských zariadení v okrese Banská Bystrica, pozvanie odborníkov z inštitúcií, s ktorými spolupracujeme napr. (odborní pracovníci VÚDPaP, kurátori, sociálni pracovníci, polícia, lekári a pod.)
- príprava programu na pracovné stretnutie s odbornými zamestnancami škôl v územnej pôsobnosti CPPP
- príprava programu na pracovné stretnutie s riaditeľkami materských škôl v územnej pôsobnosti CPPP
- psychologická a špeciálno-pedagogická diagnostika zameraná na identifikáciu vývinových porúch učenia (trvalá úloha)

- podieľanie sa na tvorbe individuálnych vzdelávacích plánov u klientov so ŠVVP (trvalá úloha)
- interný supervízny seminár

NOVEMBER

- získavanie informácií o študijných odboroch na vysokých školách v akademickom roku 2022/2023 na rôznych internetových stránkach
- porada pre výchovných poradcov a koordinátorov prevencie základných a stredných škôl v okrese Banská Bystrica
- pracovné stretnutie s odbornými zamestnancami škôl v okrese Banská Bystrica
- pracovné stretnutie s riaditeľkami materských škôl v okrese Banská Bystrica
- práca so študentmi v maturitných ročníkoch, priblíženie vysokoškolského štúdia, informácie o sieti vysokých škôl na Slovensku
- pokračovanie vo vedení skupinových a klubových aktivít so žiakmi a študentmi
- pokračovanie predškolskej psychostimulačnej skupiny
- realizácia individuálnych psychologických vyšetrení a vyšetrení zameraných na profesijnú orientáciu žiakov končiacich ZŠ
- špeciálno – pedagogická diagnostika a reedukácia klientov so ŠVVP
- spolupráca s inštitúciami pracujúcimi v oblasti primárnej a sekundárnej prevencie
- spolupráca s inštitúciami poskytujúcimi starostlivosť deťom a rodine
- interný odborný seminár

DECEMBER

- individuálne vyšetrenia klientov podľa požiadaviek škôl a iných inštitúcií, podľa potreby aj dlhodobé vedenie klientov (trvalá úloha)
- individuálne vyšetrovanie detí s vývinovými poruchami učenia s cieľom stanoviť adekvátny reedukačný program (trvalá úloha)
- metodické návštevy v ZŠ a SŠ, spolupráca s učiteľmi pri uplatňovaní odporúčaní u detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- podľa požiadaviek vyšetrenia profesijnej orientácie žiakov základných a stredných škôl
- pokračovanie vo vedení peer skupín, zameraných na prevenciu sociálno-patologických javov
- pokračovanie predškolskej psychostimulačnej skupiny
- podľa požiadaviek škôl zúčastňovanie sa na pedagogických radách
- pokračovanie v besedách na témy podľa požiadaviek škôl, najčastejšie požadované témy: aktivity rozvíjajúce toleranciu, prevencia kriminality a iných sociálno-patologických javov, priateľské vzťahy, šikanovanie a pod.
- interný supervízny seminár

JANUÁR

- riešenie individuálnych prípadov školského zlyhávania žiakov vzhľadom na polročnú klasifikáciu
- individuálne a skupinové vyšetrenia zamerané na posúdenie školskej spôsobilosti detí
- ukončenie predškolskej psychostimulačnej skupiny záverečnými konzultáciami s rodičmi detí

- depistáž školskej spôsobilosti detí predprimárneho vzdelávania v MŠ v územnej pôsobnosti CPPPaP
- sumarizovanie požiadaviek na realizovanie psychologických vyšetrení v rámci prijímacích skúšok – do bilingválnych a športových gymnázií a do konzervatória
- plnenie požiadaviek na rediagnostiku klientov s vývinovými poruchami učenia, psychologická aj špeciálno–pedagogická diagnostika
- pokračovanie vo všetkých skupinových aktivitách so študentmi stredných škôl
- realizovanie besied pre žiakov a študentov, prípadne pedagógov podľa požiadaviek z jednotlivých škôl
- pokračovanie v návštevách na všetkých školách, ktoré máme v pôsobnosti
- pokračovanie v konzultačných dňoch v školách podľa priestorových možností
- kontaktovanie vysokoškolských učiteľov pri prezentácii menej atraktívnych vysokoškolských študijných odborov na poradách usporiadaných našou poradňou pre výchovných poradcov stredných škôl
- interný odborný seminár

FEBRUÁR

- pokračovanie v realizovaní požiadaviek na individuálne vyšetrenia
- individuálne a skupinové vyšetrenia zamerané na posúdenie školskej spôsobilosti detí
- depistáž školskej spôsobilosti detí predprimárneho vzdelávania v MŠ v územnej pôsobnosti CPPPaP
- realizácia skupinových vyšetrení profesijnej orientácie študentov 3. ročníkov stredných škôl
- realizovanie individuálnych psychologických vyšetrení zameraných na profesijnú orientáciu u žiakov a študentov zo základných a stredných škôl
- príprava batérie testov a pokynov pre možnosť začať realizovať psychologické vyšetrenie v rámci prijímacích pohovorov do tried pre žiakov so špecifickým nadaním v stredných školách
- pokračovanie vo všetkých rozbehnutých skupinových aktivitách, v klubovej práci
- realizovanie prípadných požiadaviek na depistáže pri riešení závažnejších problémov, ak je potrebné realizovať aj skupinovú prácu s týmito žiakmi a študentmi
- realizovanie stretnutí so študentmi v rámci konzultačných dní v školách, ak majú vhodné priestory na individuálne konzultácie aspoň raz do mesiaca
- interný odborný seminár

MAREC

- participácia na prijímacích skúškach, realizovanie psychologických vyšetrení uchádzačov o štúdium v bilingválnych gymnáziách, v športovom gymnáziu, v konzervatóriu
- individuálne a skupinové vyšetrenia zamerané na posúdenie školskej spôsobilosti detí
- depistáž školskej spôsobilosti detí predprimárneho vzdelávania v MŠ v územnej pôsobnosti CPPPaP
- vyhodnotenie psychologických testov, ktoré boli použité v rámci prijímacích skúšok, zadávanie číselných údajov pre spracovanie výsledkov z psychologických vyšetrení v rámci prijímacieho konania v školách
- príprava programu pre porady výchovných poradcov a koordinátorov prevencie škôl a školských zariadení v okrese Banská Bystrica, pozvanie odborníkov z inštitúcií,

- s ktorými spolupracujeme napr. (odborní pracovníci VÚDPaP, kurátori, sociálni pracovníci, polícia, lekári a pod.)
- príprava programu na pracovné stretnutie s odbornými zamestnancami škôl v územnej pôsobnosti CPPPpP
 - príprava programu na pracovné stretnutie s riaditeľkami materských škôl v územnej pôsobnosti CPPPpP
 - psychologické vyšetrenie u študentov 2. a 3. roč. zamerané na výber voliteľných predmetov
 - pokračovanie v programoch skupín, zameraných na prevenciu sociálno – patologických javov
 - poskytovanie individuálnych konzultácií študentom, ktorí boli skupinovo vyšetrení z hľadiska profesijnej orientácie
 - uskutočnenie besied, workshopov na témy xenofóbia, rasizmus, diskriminácia a na aktuálne témy, ktoré od nás požadujú študenti a učitelia stredných škôl
 - interný supervízny seminár

APRÍL

- realizácia dodatočných prijímacích skúšok formou psychologických vyšetrení uchádzačov do bilingválnych gymnázií, konzervatória, prípadne dodatočné prijímacie skúšky pre tých, ktorí sa nemohli z rôznych dôvodov zúčastniť
- porada pre výchovných poradcov a koordinátorov prevencie základných a stredných škôl v okrese Banská Bystrica
- pracovné stretnutie s odbornými zamestnancami škôl v okrese Banská Bystrica
- pracovné stretnutie s riaditeľkami materských škôl v okrese Banská Bystrica
- individuálne a skupinové vyšetrenia zamerané na posúdenie školskej spôsobilosti detí
- individuálne vyšetrenie klientov podľa požiadaviek zo škôl
- profesijná orientácia pre študentov hlavne z tretích ročníkov, následne konzultovanie výsledkov z týchto vyšetrení
- odborné stáže vysokoškolských študentov - odbor psychológia, sociálna práca
- pokračovanie vo vedení rovesníckych skupín a klubových činnosti
- besedy so študentmi zamerané na prevenciu sociálno – patologických javov
- interný odborný seminár

MÁJ

- požiadavky na individuálne psychologické vyšetrenie žiakov a študentov s problémami výchovno-vzdelávacieho charakteru vzhľadom na blížiaci sa koniec školského roka
- riešenie problémov v osobnostnom a vzdelávacom vývine formou individuálnych vedení a poradenstva rodičom klientov
- pokračovanie v konzultačných dňoch v školách
- pokračovanie v psychologických vyšetreniach zameraných na profesijnú orientáciu u žiakov 3-tích ročníkov gymnázia a SŠ
- oboznámenie študentov s výsledkami psychologického vyšetrenia v rámci profesijnej orientácie formou individuálnych konzultácií
- záverečné stretnutia so študentmi, ktorí navštevujú skupiny alebo kluby
- interný supervízny seminár

JÚN

- diagnostika, poradenstvo, reedukácia, terapia
- skupinové vyšetrenia zamerané na profesijnú orientáciu žiakov 8. ročníkov ZŠ (podľa požiadaviek jednotlivých škôl)
- uzatváranie individuálnych prípadov
- ukončenie dlhodobých vedení klientov a ich rodičov
- ukončenie klubových činností so študentmi
- ukončenie depistáže, prieskumov
- zhodnotenie činnosti za celý školský rok - štatistické spracovanie podľa EvuPP

JÚL, AUGUST

- poskytovanie odborných služieb podľa potrieb a požiadaviek verejnosti počas školských prázdnin, presný rozpis služieb (vždy je prítomný psychológ resp. pedagóg)
- hodnotenie zamestnancov za školský rok 2022/2023
- príprava podkladov pre záverečné správy o činnosti jednotlivých oddelení a súhrnnú správu Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
- tvorba plánu činnosti zariadenia a plánu špecifických úloh pre školský rok 2023/2024

Z HĽADISKA FORIEM PRÁCE pôjde najčastejšie o nasledujúce formy:

- psychodiagnostika, pedagogická diagnostika a diagnostika sociálnych vzťahov
- poradenská a konzultačná činnosť
- psychokorektívne a reedukačné postupy
- psychoterapeutické postupy (napr. behaviorálna, dynamická, systemická, rodinná terapia)
- spracúvanie odborných vyjadrení k zaradeniu detí do rôznych typov škôl a zariadení, na účely odvolacieho konania atď.
- výberové konania (napr. testy v rámci prijímacích pohovorov)
- projekty prevencie (napr. skupiny rovesníkov - peer groups, kluby)
- prieskumná a depistážna činnosť (napr. mapovanie problematiky subkultúr mládeže, postojov, výskytu šikanovania, vydierania apod.)
- metodická a školiaca činnosť (najmä smerom k výchovným poradcom, koordinátorom prevencie)
- informačná činnosť (napr. informácie o možnostiach štúdia na stredných a vysokých školách)
- zisťovanie situácie v celých triedach pri výskyte problémov (vzťahy učiteľ - žiak a pod.)
- riešenie problémov detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na ZŠ a SŠ - spolupráca so zariadeniami špeciálno - pedagogického poradenstva pri ich integrácii

Klientom (t.j. užívateľom poradenských služieb) CPPPaP môžu byť:

- najmä deti predškolského veku, žiaci ZŠ a stredných škôl, študenti vysokých škôl a pedagógovia všetkých typov škôl a školských zariadení ako aj všetky osoby podieľajúce sa na riešení vzniknutého problému (napr. súrodenci, rodičia)
- okrem toho klientom CPPPaP sa môže stať každá osoba, ktorá požiada o pomoc.

Spôsoby kontaktu s CPPPaP:

1. Najjednoduchší postup je požiadať o kontakt s CPPPaP osobne, prípadne cez výchovného poradcu alebo koordinátora prevencie.
2. Telefonické číslo CPPPaP je 048/ 4134751 alebo 048/4134752 - ústredňa, mobil: 0911 269 300
3. Elektronicky na stránke zariadenia
<http://www.cpppap.svsbb.sk/files/kontakt.html#.V5hszNSLTGg>
4. Písomný kontakt na adresu:

Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie
Mládežnícka 34
974 04 Banská Bystrica

Internetová stránka poradne je: <http://www.cpppap.svsbb.sk>, kde nájdete užitočné informácie a materiály.

Odborné služby sú poskytované na báze dobrovoľnosti, t.j. na základe ústne alebo písomne formulovanej dohody o vzájomnej spolupráci klienta a odborného zamestnanca CPPPaP. Dodržiava sa pri tom zásada dôvernosti poradenského vzťahu a zásada ochrany záujmov a osobných údajov klienta.

Služby CPPPaP sú poskytované zdarma.

V Banskej Bystrici 24.08.2022

PhDr. Mgr. Ľubomír Tichý
riaditeľ CPPPaP